

*Дроздова О.Г., кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту і статистики
Одеського інституту фінансів Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі*

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ РУХУ ТОВАРІВ

***Анотація.** В сучасних умовах господарювання ефективна діяльність торговельного підприємства залежить від правильної організації внутрішнього контролю. У статті розкрито визначення внутрішнього контролю як системи, розглянуто сутність, складові цієї системи та характерні ознаки, притаманні внутрішньому контролю на сучасному етапі розвитку ринкових відносин у сфері торговельної діяльності. Визначені принципи організації та фактори, які впливають на організацію внутрішнього контролю операцій, пов'язаних з рухом товарів. Окреслено передумови та суб'єкти організації внутрішнього контролю руху товарів. Визначено організаційні положення в частині розробки етапів організації внутрішнього контролю операцій, пов'язаних з рухом товарів (дослідницький, підготовчий, методичний та результативний). Сформовано перелік контрольних процедур, які застосовуються на методичному етапі організації внутрішнього контролю руху товарів. Чітко налагоджений внутрішній контроль товарів на всіх етапах їх руху забезпечує безперервність реалізації товарів і задоволення попиту покупців, виявлення та використання внутрішніх резервів зниження витрат обігу, а також допомагає запобігти зловживанням і перевитратам на підприємствах торгівлі.*

***Ключові слова:** контроль, внутрішній контроль, товари, торговельна діяльність, контрольні процедури.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку економіки керівна ланка підприємства потребує не лише достовірної та своєчасної інформації про стан її активів, а також виникає необхідність в організації налагодженої системи їх збереження. Враховуючи сучасні умови ведення підприємницької діяльності, саме контроль посідає особливе місце в проведенні заходів, які сприяють збереженню майна власника, як заінтересованої в цьому особи та дозволяє виявити можливі відхилення в діяльності і вжити заходів щодо їх усунення. В умовах нестабільного економічного розвитку, а також невисокої соціальної забезпеченості населення саме торговельна діяльність займає особливу нішу в економіці країни. Розвиток цієї галузі обумовлений як економічними, так і соціальними змінами в економіці. Тому, на сьогодні, на підприємствах, які здійснюють торговельну діяльність, істотної важливості набуває удосконалення організації внутрішнього контролю, для чого необхідним є дослідження сутності та ефективного механізму його здійснення.

Мета дослідження полягає у визначенні принципів організації внутрішнього контролю та особливостей здійснення контрольних процедур, які використовуються при операціях з рухом товарів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку контролю, визначення сутності та необхідності його здійснення приділяли увагу як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Такі вітчизняні вчені, як Ф.Ф.Бутинець [2], Т.А. Бутинець [6; 9], В.Д. Белік [12], З.Б. Живко [4], М.Д. Корінько [8], С.О. Левицька [7], Б.Ф.Усач [3] та ряд інших науковців розглядали контроль як систему і як науку, яка направлена на збереження майна власників та правильність його використання. Проте, незважаючи на багатолітні дослідження, пов'язані із темою сутності

контролю, його складових, визначення завдань, суб'єктів, об'єктів та формування методики проведення дані питання залишаються актуальними.

Разом з тим, недостатньо дослідженим залишаються питання побудови системи внутрішнього контролю руху товарів, що спричиняє низький рівень надійності та достовірності результатів її функціонування.

Виклад основного матеріалу. Поняття контролю з'явилося в лексиконі управлінців ще на початку XVIII століття. Як система контролю за діяльністю підприємства, воно сформувалося до початку XX століття у вигляді сукупності трьох елементів: розділення повноважень, ротація персоналу, використання та аналіз облікових записів. Пізніше функції контролю значно розширилися, перетворившись на організацію та координування дій, спрямованих на забезпечення збереження активів, перевірку надійності облікової інформації, підвищення ефективності операцій, дотримання запропонованої політики та процедур компанії. Еволюціонуючи і розширюючи сферу свого застосування, контроль до кінця XX століття перетворився на інструмент контролю за ризиками, де його функції тісно переплітаються з функцією управління ризиками – ризик-менеджментом [1, с. 165].

Для відповідності контролю сучасним вимогам розвитку бізнесу потрібно, щоб він базувався на передових досягненнях науки.

Вчені проводять різні тлумачення саме терміну контролю. Так, Ф.Ф. Бутинець визначає контроль як систематичне спостереження і перевірку процесу функціонування відповідного об'єкта з метою виявлення його відхилень від заданих параметрів [2, с. 6].

За Б.Ф. Усачем, контроль означає повторне повернення до раніше розглянутого питання, його перевірка означає перевірку виконання тих або інших господарських рішень з метою встановлення їхньої законності та економічної доцільності [3, с. 31].

З.Б. Живко трактує контроль як систему спостереження і перевірки відповідності процесу функціонування об'єкта управління ухваленим управлінським рішенням, визначення результатів управлінського впливу на керований об'єкт з виявленням відхилень, допущених у процесі виконання цих рішень [4, с.16].

У сучасних умовах господарювання до сутності поняття “контроль” зростають вимоги для ефективності управління підприємствами, які обумовлюють необхідність функціональної активізації контролю і процесу його інформаційного забезпечення як складової частини управління.

Поняття внутрішнього контролю відомо доволі давно. Відмінністю внутрішнього контролю від зовнішнього є приналежність контролюючого суб'єкта підконтрольній системі. У ході побудови внутрішнього контролю необхідно виходити з визначення внутрішнього контролю як системи, життєвий цикл якої складається з розроблення і впровадження, функціонування та, за необхідності, її коригування [5, с. 26].

Щодо визначення сутності внутрішнього контролю можемо погодитись із твердженням Т.А. Бутинець, яка зазначає, що дієва система внутрішнього контролю є надійною передумовою вдосконалення системи управління, ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, соціального захисту працюючих [6, с. 28].

Внутрішній контроль виступає саме тим забезпеченням, яке необхідне для досягнення поставленої мети, що дозволяє здійснювати контроль за майном, а також за ефективністю його використання. Як зазначає С.О. Левицька, проблеми внутрішнього контролю полягають у неефективному його здійсненні, тому необхідно удосконалити організаційне, технічне, економічне, юридичне та обліково-аналітичне забезпечення контрольної діяльності [7, с. 27].

Серед науковців відсутня чітка позиція щодо розмежування критеріїв між внутрішнім контролем, внутрішньогосподарським контролем та внутрішньосистемним. Така позиція спричинена, в першу чергу, направленістю та складовими, які включають в себе дані визначення. Вважаємо, що розмежування трактування контролю на внутрішньогосподарський, внутрішньосистемний чи внутрішній є недоречним, оскільки вони характеризують одне явище різними ключовими фразами. Крім того, неузгодженість термінологічних понять призводить до неадекватного їх розуміння на практичному рівні, що в подальшому вплива-

тиме на практичне застосування розробленої методики контролю. Тому найбільш доречно вживати поняття внутрішнього контролю, під яким розуміємо систему заходів та процедур, які спрямовані на визначення основних показників діяльності, виявлення стану активів підприємства та відхилень, визначення шляхів щодо виправлення існуючих недоліків в діяльності підприємства.

Окрім розмежувань в системі трактування поняття внутрішнього контролю невіршеним також залишається питання щодо визначення його сутності та складових, які характеризують даний процес.

Різноманітність підходів до визначення сутності внутрішнього контролю пов'язана з різними аспектами проведення внутрішнього контролю, його функціями та складовими, що визначаються залежно від об'єктів, які підлягають перевірці.

Внутрішній контроль є невід'ємною складовою системи управління, яка забезпечує ефективне функціонування господарської діяльності підприємства на належному рівні, за допомогою його можна виявити недоліки при здійсненні тих чи інших операцій та надати рекомендації щодо їх вирішення. Внутрішній контроль є сукупністю регламентованих на конкретному підприємстві дій, пов'язаних із процесом проведення контрольних процедур в ході здійснення господарської діяльності. Внутрішній контроль повинен здійснюватись постійно, оскільки операції із рухом товарів є невід'ємною складовою діяльності торговельного підприємства, що і визначає його поступальний характер. Відмітимо, що особливо це актуально для підприємств торгівлі, які здійснюють диверсифіковану діяльність, що і визначає необхідність розроблення ефективної системи внутрішнього контролю.

Основними вимогами до системи внутрішнього контролю є: чітко визначена організаційна структура (відображає хто і за що конкретно відповідає); незалежний відділ внутрішнього аудиту; повний опис робіт з деталізацією обов'язків і відповідальності кожного працівника; ліміт повноважень; програми навчання персоналу та підвищення кваліфікації; періодичний перерозподіл обов'язків (для уникнення зловживань); внутрішні перевірки; контроль за повнотою та точністю первинних документів; організований нагляд за управлінською діяльністю та її аналіз [7, с. 27].

На етапі становлення системи внутрішнього контролю та його подальшого здійснення важливим постає питання його ефективної організації, що матиме позитивний результат для діяльності всього підприємства.

Під організацією контролю слід розуміти сукупність процедур, які дозволяють на достатньому рівні провести всі необхідні контрольні заходи, а також визначити їх вплив на процес приймання управлінських рішень. Як зазначає Т.А. Бутинець, правильна організація внутрішнього контролю дозволить розв'язати поставлені завдання, а також сприяє вирішенню іншого ряду завдань серед яких: сприяння досягненню цілей суб'єкта господарювання; попередження зривів у роботі; виявлення невикористаних резервів та нераціональних господарських операцій; попередження протизаконних дій і втрат; прийняття коригуючих заходів; виявлення реального та фактичного стану діяльності підприємства, результатів управлінських взаємодій; визначення відповідності господарського процесу управлінським рішенням; виявлення ступеня реалізації управлінських рішень [9, с. 12].

Застосування підприємством диверсифікованого способу здійснення торгівлі призводить до додаткової необхідності контролювати операції за рухом товарів, що також висуває нові вимоги до організації внутрішнього контролю за такими операціями.

Проте, варто відмітити, що для кожного підприємства організація внутрішнього контролю буде різною, оскільки це залежатиме від специфіки його діяльності. Тому, необхідно сформувати ряд факторів, що дозволять виокремити саме ті особливості, які притаманні торговельним підприємствам та впливають на специфіку організації внутрішнього контролю руху товарів. Зокрема, до факторів, які впливають на організацію внутрішнього контролю руху товарів, слід віднести:

– особливості виду діяльності (здійснення одночасно виробничої, торговельної та інших видів діяльності);

- організаційну структуру підприємства;
- фінансову спроможність організувати контроль;
- наявність відокремленої служби внутрішнього контролю;
- використання різних каналів збуту власної продукції і товарів;
- наявність товарів, на які відсутнє право володіння тощо.

Масштаби діяльності та організаційна структура підприємства впливає на визначення контрольних процедур безпосередньо в частині їх організації та проведенні. Залежно від розмірів підприємства та обсягів його діяльності важливим буде вирішення питання щодо визначення форми проведення контролю та безпосередньо виокремлення кола осіб, до функціональних обов'язків яких віднесено здійснення безпосередньо самого контролю.

Важливим питанням є створення окремої внутрішньої служби, яка здійснюватиме контроль за діяльністю суб'єкта господарювання. Така форма внутрішнього контролю, як діяльність служб внутрішньогосподарського контролю, є найскладнішою формою організації контролю на підприємстві, оскільки, як правило, вимагає значних грошових коштів. Тому, вона застосовується тільки на великих і деяких середніх підприємствах, які володіють ускладненою оргструктурою, мають численні філіали і дочірні компанії, або здійснюють різноманітні види діяльності, маючи складні кооперовані поставки. Операції, які пов'язані з рухом товарів на торговельних підприємствах, є значними, і доцільно на таких підприємствах організувати окрему службу внутрішнього контролю, яка забезпечуватиме виконання покладених на неї функцій та завдань для досягнення максимально ефективного результату. Виділяючи окремо внутрішню службу контролю, для торговельних підприємств доцільно обов'язково співставляти понесені витрати на утримання відокремленого підрозділу з контрольними процедурами, які здійснюються її працівниками та управлінськими рішеннями, які приймаються внаслідок їх дій.

Організація внутрішнього контролю залежить від специфіки і моделі корпоративної освіти, можливостей інформаційної бази, методичного забезпечення, яке передбачає: інтеграцію бухгалтерського і управлінського обліку; розробку методики обліку додаткових об'єктів, що піддаються внутрішньому контролю; класифікацію результуючих показників для внутрішнього контролю. Разом з тим, доцільно відмітити, що кожен суб'єкт господарювання самостійно організує систему внутрішнього контролю з метою прийняття ефективних управлінських рішень та перевірки їх виконання у майбутньому.

Необхідно звернути увагу на існування наступних критеріїв, яких необхідно дотримуватись при організації системи внутрішнього контролю:

- надійності;
- відповідності розмірам і ступеню складності підприємства;
- регламентації внутрішнього контролю та її залежності від розроблених керівництвом нормативних актів;
- відповідальності суб'єктів внутрішнього контролю за інформаційну безпеку та захист інформації [10, с. 192].

Визначення передумов, які впливатимуть на організацію внутрішнього контролю, дозволить не лише правильно його організувати, але й визначити відповідні методичні підходи до його проведення. Крім того, встановлення передумов, які впливатимуть на процес організації внутрішнього контролю, набуває особливого значення для торговельних підприємств, зокрема в частині руху товарів, оскільки вони виступають основними активами, що приносять підприємству економічні вигоди (табл.1).

Передумови організації внутрішнього контролю руху товарів

№ з/п	Складова	Характеристика
1	Надійність	Результати контролю повинні бути обґрунтованими та об'єктивним для ефективного прийняття управлінських рішень
2	Застосування методичного інструментарію	Можливість застосування різних методів та прийомів контролю надасть змогу покращити його проведення
3	Внутрішня регламентація	Наявність внутрішньої регламентації щодо контролю сприятиме його правильній організації
4	Форма організації контролю	Залежно від способу організації контролю буде залежати специфіка його проведення
5	Зацікавленість керівництва в проведенні контрольних процедур	Зацікавленість керівництва в проведенні контролю та максимальній об'єктивності його результатів

Джерело: розроблено автором за [2, 3].

Надійність, як одна з передумов організації внутрішнього контролю, відіграє надзвичайно важливе значення, оскільки від правильності проведення контрольних процедур та об'єктивної оцінки явищ, або відхилень, які можуть виникнути залежатимуть подальші управлінські рішення пов'язані із вирішення проблем та уникненням їх виникнення в майбутньому.

Наявність внутрішньої регламентації контрольних процедур, які проводяться на підприємстві дозволить не лише правильно організувати даний процес, але визначають порядок дій суб'єктів проведення контролю та їх відповідальність за надання викривленої інформації.

Окрім наведених вище передумов, які визначають організацію внутрішнього контролю, велике значення має зацікавленість або цілі керівника в проведенні контрольних процедур. В даному випадку зацікавленість пов'язана із збереженням майна, яке знаходиться у власності підприємства, як основоположної складової його безперервної діяльності.

Таким чином, дані передумови щодо процесу організації внутрішнього контролю свідчать, в першу чергу, про його важливість та необхідність з метою як формування правильних показників звітності, шляхом внесення коригувань, пов'язаних із можливим виявленням недостач та лишків (за результатами проведеної інвентаризації), а також виявлення та усунення фактів навмисного зменшення товарно-матеріальних активів матеріально-відповідальними особами різними шляхами, що дозволить вжити вчасних заходів та попередити негативні наслідки, які можуть виникнути.

Для того, щоб правильно організувати та провести внутрішній контроль необхідно визначити суб'єктів його проведення (табл.2).

Суб'єкти проведення внутрішнього контролю

Суб'єкти	Характер роботи
Бухгалтерська служба	Документальне оформлення операцій з рухом товарів
Служба внутрішнього контролю	Проведення планових та позапланових інвентаризацій. Вивчення доцільності та контролю руху операцій з товарами
Юридичний відділ	Вивчення договорів та контроль за проведенням операцій з рухом товарів з юридичної точки зору
Інші суб'єкти здійснення внутрішнього контролю	Документальне оформлення факту руху товарів в межах своїх повноважень

Джерело: розроблено автором за [4].

Суб'єкти контролю – це особи і органи, які мають повноваження на здійснення контролю за виробничою і фінансовою діяльністю підприємства, а також мають право втручатися в його операційну діяльність і самостійно залучати винних до відповідальності [11, с. 9].

Кожний із наведених суб'єктів проводитиме контрольні процедури, пов'язані із процесом руху товарів, що дозволить не лише контролювати їх наявність та збереження, але й управляти бізнес-процесами та оптимізувати діяльність підприємства.

Організацію процесу внутрішнього контролю операцій, пов'язаних з рухом товарів, запропоновано розглядати в розрізі наступних етапів: організаційно-підготовчого, методичного, результативно-узагальнюючого, що дозволяє виявити зв'язки між складовими системи внутрішнього контролю (рис. 1).

Використання запропонованого підходу до здійснення внутрішнього контролю руху товарів сприяє процесу його планування та здійснення, забезпечує побудову чіткого механізму здійснення контрольних заходів суб'єктами різних організаційних рівнів, обґрунтування причин виявлених порушень та відхилень. При цьому, ефективність перевірки повноти та достовірності відображення в бухгалтерському обліку і звітності інформації про рух товарів на підприємстві досягається одночасним проведенням інституційного, функціонального контролю та самоконтролю.

Для ефективної організації системи внутрішнього контролю необхідно володіти даними, пов'язаними із особливостями здійснення господарської діяльності. Зокрема, якщо це стосується операцій з рухом товарів, доцільно виділити безпосередньо канали збуту таких товарів, вивчити діяльність конкретних структурних підрозділів і, відповідно до організаційної структури підприємства, впровадити службу внутрішнього контролю.

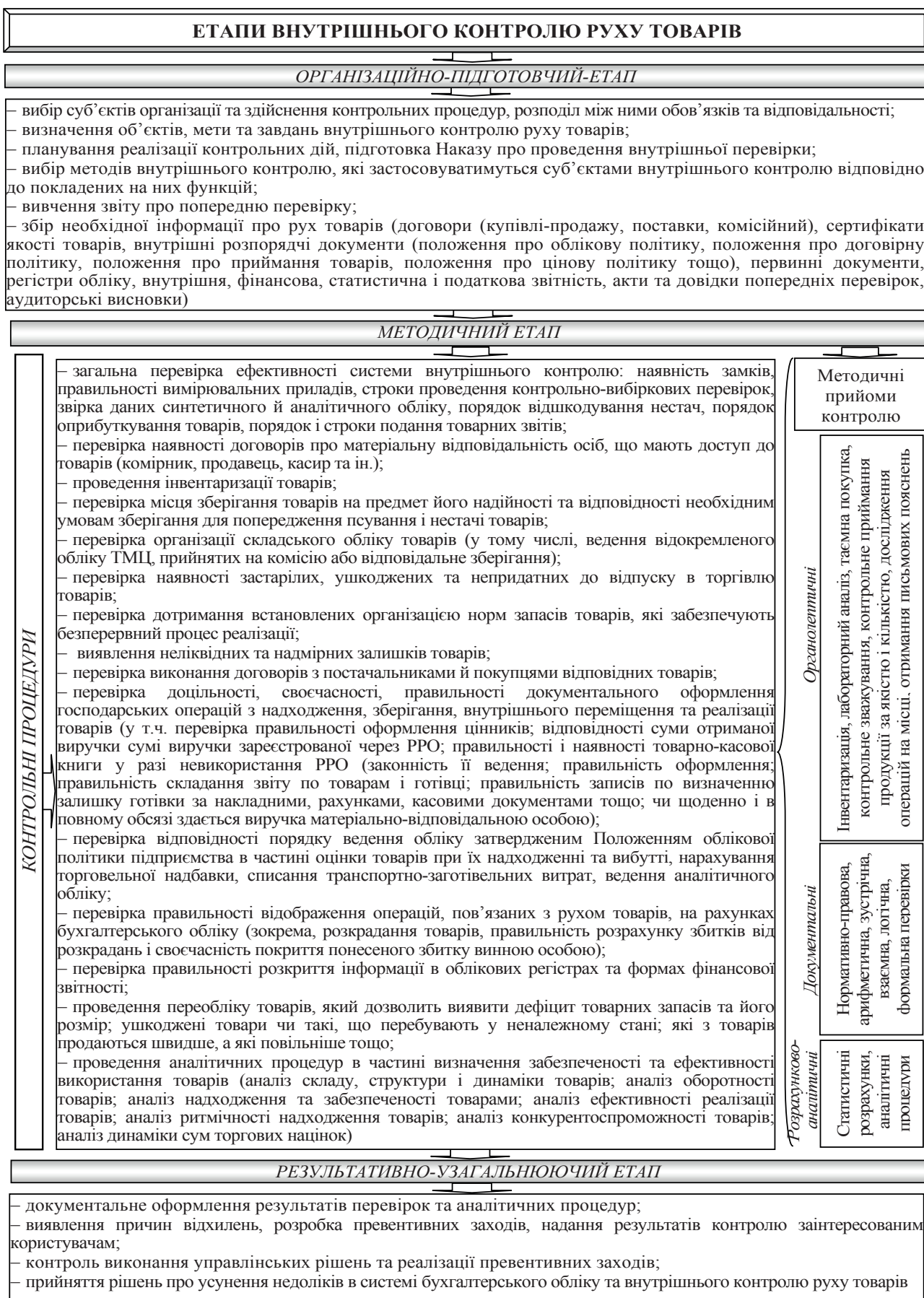

Рис.1. Процес здійснення внутрішнього контролю руху товарів
(розроблено автором за [6, 8])

Вважаємо, що на підготовчому етапі організації внутрішнього контролю доцільно не лише здійснювати пошук висококваліфікованого персоналу, як зазначає В.Д. Белік [12, с. 98], але й розробляти внутрішні документи, які регулюватимуть діяльність таких суб'єктів контролю, з розподілу їх повноважень та обов'язків, що дозволить охопити всі аспекти діяльності, а також сприятиме ефективному їх здійсненню.

Методичний етап передбачає безпосереднє застосування визначених методів та алгоритмів проведення контролю, що забезпечить отримання максимально точного результату перевірки.

Заключним етапом у процесі організації внутрішнього контролю вважається результативний етап, який є підсумком проведеної роботи. Вважаємо, що саме цей етап має велике значення, оскільки на основі проведення контролю та відповідно оформлених результатів приймаються управлінські рішення, а виявлені відхилення відображаються в бухгалтерському обліку.

Врахування зазначених елементів при побудові системи внутрішнього контролю на підприємстві створює умови для належного оприбуткування, зберігання, внутрішнього переміщення та безперебійного процесу реалізації товарів.

Тому, внутрішній контроль руху товарів спрямовано на вирішення завдань, пов'язаних, насамперед, з правильністю відображення в обліку надходження, зберігання, внутрішнього переміщення та вибуття товарів; формуванням вартості товарів; належною підготовкою та надійністю місць зберігання товарів; визначенням матеріально-відповідальних осіб; контролем за дотриманням встановлених норм товарів, які забезпечують безперервний процес реалізації; виявленням неліквідних товарів; перевіркою правильності розкриття інформації в облікових регістрах та формах фінансової звітності; проведенням аналізу забезпеченості та ефективності використання товарів.

Висновки. Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що чітко налагоджений внутрішній контроль товарів на всіх етапах їх руху у системі управління забезпечує безперервність реалізації товарів і задоволення попиту покупців, виявлення та використання внутрішніх резервів зниження витрат обігу, а також запобігає зловживанням і перевитратам. Організація системи внутрішнього контролю спрямована, в першу чергу, на збереження майна власника, проте з розширенням видів діяльності в умовах високої конкуренції, внутрішній контроль є не лише одним із засобів збереження майна власника, але й ефективною системою, за допомогою якої можна оцінити поточну та спрогнозувати майбутню діяльність підприємства.

Список використаної літератури

1. Ковтун Т.В. Система внутрішнього контролю як невід'ємний елемент операційної системи підприємства / Т.В. Ковтун // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 1. – С. 164–170.
2. Бутинець Ф.Ф. Контроль і ревізія / Ф.Ф. Бутинець, В.П. Бондар, Н.Г. Виговська, Н.І. Петренко. – 4-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП “Рута”, 2006. – 560 с.
3. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підручник / Б.Ф. Усач. – К.: Знання, 2007. – 263 с.
4. Живко З.Б. Контрольно-ревізійна діяльність: навчальний посібник / З.Б. Живко, І.О. Ревак, М.О. Живко. – К.: Алерта, 2012. – 496 с.
5. Бухгалтерський облік і контроль державного сектора в умовах модернізації управління державними фінансами: у 2-х т. / за ред. Л.Г. Ловінської. – К.: ДННУ «Акад. фін. управління», 2013. – Т.2: Реформування фінансового контролю як складової інституційних реформ у системі управління державними фінансами / П.П. Андреев, О.О. Чечуліна, І.Ю. Чумакова та ін. – 2013. – 328 с.
6. Бутинець Т.А. Розвиток науки господарського контролю: проблеми теорії, методології та практики: [монографія] / Т.А. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – 772 с.
7. Левицька С.О. Управлінський і внутрішньогосподарський облік: завдання, мета і ефективність впровадження / С.О. Левицька // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №2. –

С. 27–35.

8. Корінько М.Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, диверсифікація: монографія / М.Д. Корінько. – К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2007. – 429 с.

9. Бутинець Т.А. Ефективність господарського контролю: проблеми визначення / Т.А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – 2011. – №2(56). – С.9–16.

10. Будник Л. Внутрішній контроль як засіб підвищення економічної безпеки бізнесу / Л. Будник, С.І. Саченко // Галицький економічний вісник / Тернопільський державний технічний університет ім. І. Пулюя, 2011. – № 4 (33). – С. 191–194.

11. Горбатова Є.Ф. Контроль і ревізія: Навчально-практичний посібник / Є.Ф.Горбатова. – Сімферополь: ДІАЙПІ, 2010. – 329 с.

12. Белік В.Д. Підходи до організації системи внутрішнього контролю // Міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3 (15). – 2009. – С.84–100.

*Drozdova E.G., Candidate Degree in Economic Sciences,
Associate Professor of Accounting,
Audit and Statistics Department,
Odessa Institute of Finance of Ukraine State University
of Finance and International Trade*

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF THE INTERNAL CONTROL OF THE GOODS MOVEMENT

***Abstract.** In modern conditions of doing business the effective activity of the trade enterprise depends on the proper organisation of the internal control. The concept of the internal control as a system is disclosed, the essences, the elements of the given system and the distinctive features of the internal control at the present stage of the market relations development in the sphere of trading activity are considered in the article. The principles of the organisation and the factors which influence the organisation of the operation internal control connected with the goods movement are defined. The preconditions and the subjects of the goods movement internal control organisation are outlined. Organizational propositions connected with the stages formation of the organisation of the internal control of the operations related to the goods movement (research, preparatory, methodical and effective) are defined. The list of the control procedures which are applied at a methodical stage of the internal control organisation of the goods movement is formed. Accurately organised internal control of the goods at all stages of their movement provides the uninterrupted goods sale and the satisfaction of the customers demand, expose and use of internal reserves of decrease in distribution costs, and also promotes prevention of abuse and overdraft of the resources at the trade enterprises.*

***Keywords:** the control, the internal control, the goods, trading activity, control procedures.*

References

1. Kovtun T.V. The system of the internal control as an inalienable element of the operation system of the enterprise. Journal of Khmelnytskyi National University (2009) № 6. 164-170. (in Ukrainian).
2. Butynets F.F. Control and revision (2006). 560. (in Ukrainian).
3. Usach B.F. Control and revision. (2007). 263. (in Ukrainian).
4. Zhyvko Z.B. Control and revision activity (2012). 496. (in Ukrainian).
5. Accounting and control of the state sector in the modernization of the state financial management. (2013). Reformation of the financial control as a part of reforms at the system of the state financial management. Andrieiev P.P., Chechulina O.O., Chumakova I.Y. (2013). 328. (in Ukrainian).
6. Buyinets T.A. The development of the state control science: the problems of theory, methodology

and practice: [monograph] (2011). 772.

7. Lyevitcka S.O. Management and within the business accounting : tasks, aim and effective introduction (2009). №2. 27-35. (in Ukrainian).

8. Korinko M.D. Control and analysis of the management subjects under the diversification (monograph) (2007). 429. (in Ukrainian).

9. Butynets T.A. The efficiency of the management control: problems, order (2011). №2 (56). 9-16. (in Ukrainian).

10. Budnyk L. Internal control as the method of the increase of the economic business security (2011). № 4 (33). 191-194. (in Ukrainian).

11. Gorbatova Ye.F. Control and revision (2010). 329. (in Ukrainian).

12. Byelik V.D Approach to the organisation of the internal control system № 3 (15) (2009) 84-100. (in Ukrainian).

*Дроздова Е.Г., кандидат экономических наук,
доцент кафедры учета, аудита и статистики
Одесского института финансов Украинского государственного
университета финансов и международной торговли*

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ВНУТРЕННЕГО КОНТРОЛЯ ДВИЖЕНИЯ ТОВАРОВ

***Аннотация.** В современных условиях ведения бизнеса эффективная деятельность торгового предприятия зависит от правильной организации внутреннего контроля. В статье раскрыто понятие внутреннего контроля как системы, рассмотрена суть, элементы данной системы и характерные черты, которые присущи внутреннему контролю на современном этапе развития рыночных отношений в сфере торговой деятельности. Определены принципы организации и факторы, которые влияют на организацию внутреннего контроля операций, связанных с движением товаров. Очерчены предпосылки и субъекты организации внутреннего контроля движения товаров. Определены организационные положения в части формирования этапов организации внутреннего контроля операций, связанных с движением товаров (исследовательский, подготовительный, методический и результативный). Сформирован перечень контрольных процедур, которые применяются на методическом этапе организации внутреннего контроля движения товаров. Четко организованный внутренний контроль товаров на всех этапах их движения обеспечивает бесперебойную реализацию товаров и удовлетворение спроса покупателей, выявление и использование внутренних резервов снижения издержек обращения, а также способствует предотвращению злоупотреблений и перерасхода ресурсов на торговых предприятиях.*

***Ключевые слова:** контроль, внутренний контроль, товары, торговая деятельность, контрольные процедуры.*